

การประยุกต์ใช้ไตรสิกขาในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน
ในชุมชนตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล*

AN APPLICATION OF TRI-SIKKHA IN LIFE QUALITY DEVELOPMENT
OF PEOPLE IN KLONKHUD SUB-DISTRICT COMMUNITY
MUANG SATUN DISTRICT, SATUN PROVINCE

พระมหาชัยวัฒน์ ชยธมโม

Phramaha Chaiwat Chayathammo

สุปรียา ชำนาญพุฒิพร

Supreecha Chamnanphuttiophon

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมศาสตร์ราช

Mahamakut Buddhist University Srithammasokkaraj Campus, Thailand

E-mail: toesure111@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาการประยุกต์ใช้ไตรสิกขาในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน 2) เพื่อเปรียบเทียบการประยุกต์ใช้ไตรสิกขาในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะและแนวทางการประยุกต์ใช้ไตรสิกขาในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน การศึกษาวิจัยนี้แบบผสมผสาน ประชากร ได้แก่ ประชาชนตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล จำนวน 18,947 คน กลุ่มตัวอย่าง วิจัยเชิงปริมาณ จำนวน 392 คน วิจัยเชิงคุณภาพ 5 คน เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรม สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสถิติทดสอบ T-test ค่าสถิติทดสอบ F-test ค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของเซฟเฟ่ ด้วยวิธีการวิเคราะห์ ความแปรปรวนทางเดียว

* Received 3 September 2022; Revised 27 June 2023; Accepted 28 June 2023

ผลการวิจัยพบว่า

1. การประยุกต์ใช้ไตรสิกขาในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงจากมากไปน้อย พบว่าประชาชนในชุมชนมีการประยุกต์ใช้ไตรสิกขาในการพัฒนาคุณภาพชีวิต ด้านศีลมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาด้านสมาธิ ส่วนด้านปัญญา มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

2. ผลการเปรียบเทียบการประยุกต์ใช้ไตรสิกขาในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน จำแนกตามข้อมูลทั่วไป พบว่า ประชาชนที่มีเพศ อาชีพ ระดับการศึกษาและรายได้ ต่อปีต่างกัน ประยุกต์ใช้ไตรสิกขาแตกต่างกัน ส่วนประชาชนมีอายุต่างกัน ประยุกต์ใช้ไตรสิกขา ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

3. ข้อเสนอแนะและแนวทางประยุกต์ใช้ไตรสิกขาในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน พบว่า โดยรวม ควรสนับสนุนให้ประชาชนประพฤติดีทางกาย วาจา ใจ ตามหลักไตรสิกขา ข้อเสนอแนะ ประชาชนควรพัฒนาร่างกาย จิตใจ มีความรู้และเหตุผล แนวทางควรสนับสนุนให้ประชาชนมีศีลธรรม ตั้งมั่นในชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ กตัญญูทุกเวทียึดมั่นในศิลปวัฒนธรรมไทย

คำสำคัญ: การประยุกต์ใช้, ไตรสิกขา, พัฒนาคุณภาพชีวิต,

ABSTRACT

This thesis has the following objectives: 1) to study the application of the Trisikkha in improving people's quality of life 2) to compare the application of the trisikkha in improving the people's quality of life 3) to study suggestions and guidelines for applying the trisikkha in Improving the quality of life of the people It was a mixed research study. The population consisted of 18, 947 people in Klong Khut Subdistrict, Mueang Satun District, Satun Province, 392 quantitative samples, 5 qualitative samples. The tools used to collect data were questionnaires and interviews. Data was analyzed using the program. The statistics used for data analysis were percentage, mean, and standard deviation. t test statistic F test statistic Paired mean by Zeffe's least significant difference method. by analytical method one-way variance

The research results showed that;

1. The application of the Trisikkha in improving the quality of life of the people as a whole was at a medium level. When considering each side in descending order, it was found that people in the community applied the Trisikkha to improve their quality of life. The precepts have the highest averages. followed by meditation The intellectual aspect had the lowest average.

2. Comparative results of the application of the Threefold Trisikkha to improve people's quality of life Classified by general data, it was found that people with different sex, occupation, level of education and annual income were different. Applying the Threefold Differently People of different ages Applying the threefold is no different. significantly

3. Suggestions and guidelines for applying the Threefold in the development of the people's quality of life found that, in general, people should be encouraged to behave well physically, verbally and mentally according to religious principles. make people moral firmly established in the nation, religion, monarchy, filial piety, adhering to Thai arts and culture

Keywords: Application, Tri-sikkha application, Life quality development

บทนำ

ประเทศไทยคนส่วนใหญ่นับถือพระพุทธศาสนา แต่เมื่อประเทศเป็นประชาธิปไตย มีระบบเศรษฐกิจแบบเสรีการค้าการลงทุนทำให้ประชาชนได้รับเอาวัฒนธรรมแบบตะวันตกที่เข้ามามีอิทธิพลหล่อหลอมทำให้คนไทย มีค่านิยม มีวิถีชีวิต มีทัศนคติ มีพฤติกรรม และมีนิสัยใจคอเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม พระธรรมปิฎก (ป. อ. ปยุตฺโต) ได้กล่าวถึงปัญหาทางด้านสังคม ซึ่งในปัจจุบันจะเห็นได้ว่าได้เสื่อมถอยลง เห็นได้จากข่าวอาชญากรรมตามหน้าหนังสือพิมพ์มีให้พบเห็นกันอยู่ทุกวัน เป็นผลสืบเนื่องจากการพัฒนาประเทศตามแบบอย่างตะวันตก ทำให้ผู้คนทั้งความคิดและคุณธรรมจึงส่งผลให้คุณธรรมทางจิตใจลดลงเกิดปัญหาความรุนแรงในสังคมไทย ซึ่งสรุปสาเหตุได้ 2 ประเด็นดังนี้ ประเด็นที่หนึ่ง ปัญหาความเจริญทางด้านวัตถุทำให้สังคมไทยกลายเป็นสังคมของการบริโภคหรือความต้องการวัตถุ หรือสิ่งอำนวยความสะดวกอย่างไม่มีที่สิ้นสุด ส่งผลให้เกิดปัญหาอาชญากรรม มีโจรผู้ร้ายทั้งโจรในเครื่องแบบ

และโจรผู้ร้ายจริง ประเด็นที่สอง ปัญหาความเสื่อมทางด้านจิตใจ จากการแสวงหาความเจริญทางด้านวัตถุหลงใหลวัฒนธรรมตะวันตก ทำให้คุณค่าด้านจิตใจลดลง และจากระบบการศึกษาสมัยใหม่ที่โรงเรียนแยกออกจากวัดทำให้เยาวชนสมัยใหม่ไม่สนใจศาสนาและคำสอนทางศีลธรรม ขาดการอบรมด้านจิตใจจึงส่งผลให้วัยรุ่นขาดความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม ขาดความซื่อตรงเริ่มจากพฤติกรรมทุจริตในการสอบเข้าโรงเรียน หรือการเข้าทำงานโดยใช้อำนาจเงิน ดังนั้นเมื่อไปทำธุรกิจก็ไม่มี ความซื่อสัตย์และขาดความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งปัญหาต่างๆ เหล่านี้ (พระธรรมปิฎก (ป. อ. ปยุตฺโต), 2545) และประเวศ วะสี ได้กล่าวว่า ล้วนเกิดขึ้นจากอำนาจและภาวะครอบงำทางเศรษฐกิจและวัฒนธรรมที่เกิดจากอำนาจทางโลกตะวันตกที่ชักนำให้มนุษย์ในสังคมโลกมีความรู้สึกนึกคิดที่เหมือนหรือมีความประพฤติคล้ายกันในลักษณะสังคมโลกาภิวัตน์ (globalization) ผลที่ตามมาคือ ภาวะล่มสลายของศีลธรรมที่จะนำไปสู่การทำลายความเป็นมนุษย์ชาติ (ประเวศ วะสี, 2547)

พระพุทธเจ้าทรงแนะนำหนทางในการดำเนินชีวิตที่ถูกต้อง และทรงแสดงถึงแนวทางการพัฒนาเรียกว่า “ไตรสิกขา” ซึ่งทำให้มนุษย์แตกต่างจากสัตว์อื่น ๆ ไตรสิกขาเป็นแม่แบบในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ตามหลักพระพุทธศาสนาที่มีองค์ประกอบพื้นฐานการก่อกำเนิดไม่ต่างจากสัตว์อื่น ๆ ที่ประกอบด้วย 2 ส่วน คือร่างกายและจิตใจ หรือรูปและนาม ส่วนที่เป็นลักษณะเป็นชิ้นส่วนมองเห็นได้ แต่ต้องได้ด้วยประสาทสัมผัสทั้ง 5 คือ ตา หู จมูก ลิ้น กาย เรียกว่า รูป มีส่วนประกอบสำคัญที่เรียกว่า มหาภูตรูป คือ ธาตุหลัก 4 อย่าง ได้แก่ ดิน น้ำ ลม ไฟ และมีอาการที่อาศัยธาตุหลักเกิดขึ้น ทัวไปเรียกว่า อิริยาบถย่อย หรืออาการย่อยของรูปนั้น ๆ เรียกว่า อุปาทายรูป เช่น การยืน เดิน นั่ง นอน ตี๋ม ทำ พูด คิด เป็นต้น อีกส่วนหนึ่งไม่สามารถเห็นหรือสัมผัสด้วยประสาททั้ง 5 เรียกว่า นาม ประกอบไปด้วยเวทนา ได้แก่ ความรู้สึกว่าสุข ทุกข์หรือเฉย ๆ สัญญา ได้แก่ ส่วนที่ทำหน้าที่ในการจำได้หมายรู้สิ่งต่าง ๆ ที่ได้พบเห็น สังขาร ได้แก่ ความรู้สึกปรุงแต่งว่าดี ชั่ว โลก โกรธ หลง วิญญาณ ได้แก่ การรับรู้จากประสาทสัมผัส การเรียนรู้ ความรอบรู้ ความคิด วิเคราะห์จากพื้นฐานของการกำเนิดชีวิตมนุษย์ ข้างต้น จะเห็นได้ว่าโดยธรรมชาติของชีวิตแล้ว มนุษย์ไม่ได้แตกต่างจากสัตว์อื่น ๆ ในโลกนี้เลย คือประกอบด้วยกายและใจ หรือรูปกับนามที่เรียกว่า ชันธ์ 5 เช่นเดียวกัน ถ้าปล่อยไปตามธรรมชาติ มนุษย์ก็มีพฤติกรรมที่ไม่แตกต่างจากสัตว์ทั้งหลายมากนัก เนื่องจากมนุษย์มีจิตใจและปัญญาดีกว่าจึงได้พัฒนาอารยธรรมขึ้นมาทำให้มีศาสนา ลัทธิ ความเชื่อ และแนวทางปฏิบัติต่าง ๆ เกิดขึ้นในโลกมากมาย เมื่อพระพุทธเจ้าอุบัติเกิดขึ้นในโลกได้ทรงสั่งสอนประชาชนด้วยหลักธรรมต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับบุคคล ประสพการณ์ หรือสถานการณ์นั้น ๆ เพื่อพัฒนามนุษย์

ให้ดีขึ้น สูงส่งขึ้นต่างจากสรรพสัตว์ทั้งหลายทั้งทางกาย วาจา และใจ หลักธรรมที่พระพุทธเจ้าทรงแสดงทั้งหมด สามารถสรุปลงในหลักการเรียกว่า “ไตรสิกขา” (มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2557) สมดังสุภาษิตที่ว่า “สีเล ปติฏฐาย นโร สพลญฺเฏ จิตฺตํ ปญฺญอยจฺจ ภาวยํ อาตาปี นิปโก ภิกขุ โส อิมํ วิชฺฌเย ฃญํ” แปลความว่า ภิกษุผู้ฉลาดมีความเพียรมีปัญญารักษาตน ดำรงมั่นในศีล อบรมจิต และปัญญาให้เจริญอยู่ จะพึงถึงขั้นสูงคือข้ายแห่งตนหานี้ได้ เป็นพระพุทธดำรัสว่าด้วย “สมณกิจ” นั่นคือ “ภิกษุทั้งหลาย กิจของสมณะที่สมณะต้องทำ มี 3 อย่างเหล่านี้ 3 อย่างอะไรบ้างเล่า 3 อย่าง คือ 1) การสมาทานการปฏิบัติในศีลอันยิ่ง 2) การสมาทานการปฏิบัติในจิตอันยิ่ง 3) การสมาทานการปฏิบัติในปัญญาอันยิ่ง ภิกษุทั้งหลาย กิจของสมณะที่สมณะต้องทำ มี 3 อย่างเหล่านี้แล ภิกษุทั้งหลายเพราะฉะนั้น ในเรื่องนี้ พวกเธอทั้งหลายพึงสำเหนียกในใจไว้ว่า “ความพอใจของเราจักเข้มงวดพอ ในการสมาทานการปฏิบัติในศีลอันยิ่ง ในการสมาทานการปฏิบัติในจิตอันยิ่ง ในการสมาทานการปฏิบัติในปัญญาอันยิ่ง” ดังนี้ ภิกษุทั้งหลาย พวกเธอทั้งหลายพึงสำเหนียกในใจ” (อง.ติก. (ไทย) 20/521/294) จากพระพุทธดำรัสนี้ชี้ให้เห็นว่าการนำหลักไตรสิกขาไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันให้พบกับสันติสุข ซึ่งเป็นกรรมวิธีแห่งการพัฒนาตนเองที่ถูกต้องของมนุษย์ทุกคน เป็นรากฐานของการพัฒนา อันจะนำสังคมไปสู่อารยธรรมที่ถูกต้อง และเป็นที่รวมของสิกขาบทตามหลักพระพุทธศาสนาซึ่งได้กล่าวถึงรูปแบบวิธีการพัฒนาไว้ว่าความประพฤติสุจริตแสดงออกทางกาย วาจา และใจ เป็นเรื่องของการฝึกฝนด้านพฤติกรรม โดยเฉพาะศีลถือว่าเป็นจุดเริ่มต้นในขบวนการพัฒนา มนุษย์ เพราะว่าศีลเป็นสิ่งที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาชีวิตของมนุษย์ในสังคมและช่วยให้มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย สมาธิเป็นส่วนของการฝึกฝนในด้านจิตใจให้เกิดการพัฒนาด้านคุณธรรม มีเมตตากรุณาความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความอดทน เป็นต้น และด้านปัญญาทำให้มีความรู้ตามความเป็นจริงและมีเหตุผล (มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539)

เนื่องด้วยเหตุหลายประการที่กล่าวไว้แล้ว ณ ข้างต้น เมื่อผู้วิจัยพิจารณาถึงสถานการณ์ปัจจุบันของตำบลคลองขุด ประชาชนประสบกับปัญหาความยากจน ปัญหาคนว่างงาน ปัญหาสุขภาพ ปัญหายาเสพติด ปัญหาโรคระบาดและปัญหาจากภัยพิบัติทางธรรมชาติ จากสภาพปัญหาเหล่านี้ล้วนแล้วแต่เป็นเหตุที่ชักนำให้เด็ก เยาวชนและประชาชนมีแนวโน้มไปในทางที่นำไปสู่การก่ออาชญากรรม เช่น การลักขโมยปล้นฆ่าชิงทรัพย์ เป็นต้น ผู้วิจัยจึงเห็นความจำเป็นที่จะช่วยหาวิธีการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน ตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล โดยให้มีความรู้ ความคิดและคุณภาพชีวิตตามหลักไตรสิกขา เพื่อให้เขาได้มีโอกาสซึมซับเหตุผลและวิธีการที่เหมาะสมในการดำเนินชีวิตให้เข้ากับบริบทของชุมชนและสังคม

ดังนั้น ผู้วิจัยในฐานะพุทธศาสนิกชนผู้มีความศรัทธา จึงมีความสนใจอย่างยิ่งที่จะศึกษาการประยุกต์ใช้ไตรสิกขาในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชน ตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล เพื่อนำหลักไตรสิกขาในพระพุทธศาสนามาบูรณาการแก้ปัญหาสังคม อันจะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษา และนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ในการดำเนินชีวิตที่ดีงามของพุทธศาสนิกชนชาวไทยต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการประยุกต์ใช้ไตรสิกขาในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชน ตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล
2. เพื่อเปรียบเทียบการประยุกต์ใช้ไตรสิกขาในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชน ตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล
3. เพื่อข้อเสนอแนะและแนวทางการประยุกต์ใช้ไตรสิกขาในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชน ตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาแบบผสมผสาน (Mixed Method) มีการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลทั้งในเชิงปริมาณ (Quantitative Data) และเชิงคุณภาพ (Qualitative Data)

การวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างดังนี้

ประชากร ได้แก่ ประชาชนตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล จำนวน 18,947 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล กำหนดขนาดตัวอย่าง โดยใช้สูตรของ Taro Yamane ที่ระดับความคลาดเคลื่อน .05 ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 392 คน ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิตามสัดส่วน (Stratified Random sampling) คำนวณหากลุ่มตัวอย่างจากประชาชนที่อาศัยอยู่เฉพาะในเขตพื้นที่ตำบลคลองขุด ตั้งแต่หมู่ที่ 1 ถึงหมู่ที่ 7 อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล ใช้การสุ่มแบบเป็นสัดส่วน แล้วเทียบบัญชีไตรยางศ์ เพื่อหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 392 คน ซึ่งมีวิธี คือ จำนวนประชาชนแต่ละหมู่บ้าน หาดด้วยจำนวนประชากรทั้งหมด คูณด้วยขนาดกลุ่มตัวอย่าง เมื่อได้สัดส่วนครบหมู่บ้านแล้ว จะได้กลุ่มตัวอย่าง จึงทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling)

การวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้นำชุมชน จำนวน 5 คน การสุ่มกลุ่มตัวอย่างเชิงคุณภาพใช้เทคนิคจากการเลือกแบบเจาะจง โดยเลือกตามตำแหน่งหน้าที่รับผิดชอบ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลซึ่งสร้างขึ้นโดยผู้วิจัย จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารที่เกี่ยวข้อง ข้อคำถามได้ครอบคลุมถึงวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษา โดยแบบสอบถาม (Questionnaires) มีลักษณะคำถามแบบปลายปิดและปลายเปิด

การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยใช้แนวคำถามสำหรับการประยุกต์ใช้ไตรสิกขาในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชน ตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล โดยคำถามสำหรับสัมภาษณ์เชิงลึกถูกพัฒนาขึ้นโดยผู้วิจัย ประกอบด้วยประเด็นสำคัญ 2 ส่วนใหญ่ ๆ คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ส่วนที่ 2 ข้อคำถามแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อเสนอแนะและแนวการประยุกต์ใช้ไตรสิกขาในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชน ตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำเครื่องมือการวิจัย คือ แบบสอบถาม และคำถามสำหรับสัมภาษณ์เชิงลึก ไปเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

การวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากเจ้าคณะตำบลคลองขุด ตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล ได้แจกแบบสอบถามและเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง แบบสอบถาม แจกไป 500 ฉบับ ได้รับกลับคืนมา 450 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 90 ซึ่งนำข้อมูลที่ได้นำไปวิเคราะห์และประมวลผลผ่านโปรแกรมสำเร็จรูป

การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยนัดหมายวัน เวลา และสถานที่กับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ และเดินทางไปเก็บข้อมูลตามวัน เวลาที่นัดหมายไว้ สถานที่ในการสัมภาษณ์เชิงลึก เป็นสถานที่ในแต่ละแดนควบคุมที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญปฏิบัติหน้าที่อยู่ ซึ่งเก็บรวบรวมข้อมูลการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยการจดบันทึกเป็นเอกสารและบันทึกภาพ เมื่อได้รับอนุญาต

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเชิงปริมาณ การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการนำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ มีลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ปังจัยส่วนบุคคลโดยหาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ และค่าความถี่

2. ศึกษาเปรียบเทียบระดับการประยุกต์ใช้ไตรสิกขาในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชน ตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

3. วิเคราะห์ข้อเสนอแนะและแนวทางการประยุกต์ใช้ไตรสิกขาในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชน ตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล โดยใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency) และนำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยายการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการพิจารณาการประยุกต์ใช้ไตรสิกขาในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชน ตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล โดยพิจารณาค่าเฉลี่ยของคะแนน

การวิจัยเชิงคุณภาพ การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้วิจัยจะทำการจัดข้อมูล (Data grouping) ตามสาระสำคัญของประเด็นการสนทนาที่กำหนดไว้ จากนั้นจึงทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เชิงเนื้อหาประกอบบริบท (Content analysis technique)

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การประยุกต์ใช้ไตรสิกขาในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชน ตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล” สรุปได้ ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีจำนวน 237 คน คิดเป็นร้อยละ 59.30 อายุ 25 – 35 ปี มากที่สุด มีจำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 23.00 ระดับประถมศึกษา จำนวน 209 คน มากที่สุด คิดร้อยละ 52.30 อาชีพรับจ้าง จำนวน 238 คน มากที่สุด คิดร้อยละ 59.50 รายได้ต่อปีต่ำกว่า 10,000 บาท มากที่สุด มีจำนวน 284 คน คิดเป็นร้อยละ 71.00 ตามลำดับ

2. การประยุกต์ใช้ไตรสิกขาในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชน ตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล

การประยุกต์ใช้ไตรสิกขาในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชน ตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล โดยรวมทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสามารถเรียงระดับการประยุกต์ใช้ไตรสิกขาในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชน จากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้

2.1 การประยุกต์ใช้ไตรสิกขาในการพัฒนาคุณภาพชีวิต: ด้านศีล พบว่าประชาชนช่วยเหลือเพื่อนบ้านในการทำกิจกรรมที่สำคัญของชุมชน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาได้แก่ ประชาชนปฏิบัติตามกฎระเบียบชุมชนอย่างเคร่งครัดด้วยดี และประชาชนสามารถนำหลักศีลห้าไปใช้ในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนและสังคมมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ตามลำดับ

2.2 การประยุกต์ใช้ไตรสิกขาในการพัฒนาคุณภาพชีวิต: ด้านสมาธิ พบว่าประชาชนทำงานที่ตนได้รับมอบหมายด้วยการคิด วิเคราะห์ ด้วยความตั้งใจ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาได้แก่ ประชาชนช่วยเหลือผู้อื่นหรือเพื่อน ๆ ที่ได้รับความเดือดร้อนตามความสามารถ และประชาชนสามารถนำหลักสมาธิในทางพระพุทธศาสนาไปใช้ให้เกิดประโยชน์ตนเอง ชุมชนและสังคม มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ตามลำดับ

2.3 การประยุกต์ใช้ไตรสิกขาในการพัฒนาคุณภาพชีวิต: ด้านปัญญา พบว่าประชาชนสามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในขณะที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่โดยใช้หลักการคิด พิจารณามีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ได้แก่ ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจหลักปัญญาในคำสอนทางพระพุทธศาสนา และประชาชนรู้เข้าใจเข้าถึงเท่าทันความจริงของตนเองในการทำงานโดยใช้หลักของเหตุผล มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ตามลำดับ

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการประยุกต์ใช้ไตรสิกขาในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชน ตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล โดยรวม

การประยุกต์ใช้ไตรสิกขา	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านศีล	3.06	0.71	ปานกลาง
2. ด้านสมาธิ	2.96	0.78	ปานกลาง
3. ด้านปัญญา	2.92	0.74	ปานกลาง
โดยรวม	2.98	0.74	ปานกลาง

จากตารางที่ 1 พบว่า การประยุกต์ใช้ไตรสิกขาในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชน ตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.98$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ประชาชนในชุมชน ตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล มีการประยุกต์ใช้ไตรสิกขาในการพัฒนา

คุณภาพชีวิต ด้านศีล มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=3.06$) รองลงมา ได้แก่ ด้านสมาธิ ($\bar{X}=2.96$) และด้านปัญญา มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด ($\bar{X}=2.92$)

3. การประยุกต์ใช้ไตรสิกขาในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชน ตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล จำแนกตามข้อมูลทั่วไป

3.1 จำแนกตามเพศ พบว่า ประชาชนในชุมชน ตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล ทั้งเพศชายและเพศหญิง มีการประยุกต์ใช้ไตรสิกขาในการพัฒนาคุณภาพชีวิต อยู่ในระดับปานกลาง

3.2 จำแนกตามอายุ พบว่า ประชาชนในชุมชน ตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล ทุกระดับอายุ มีการประยุกต์ใช้ไตรสิกขาในการพัฒนาคุณภาพชีวิต อยู่ในระดับปานกลาง

3.3 จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ประชาชนในชุมชน ตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล ทุกระดับการศึกษา มีการประยุกต์ใช้ไตรสิกขาในการพัฒนาคุณภาพชีวิต อยู่ในระดับปานกลาง

3.4 จำแนกตามอาชีพ พบว่า ประชาชนในชุมชน ตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล ทุกอาชีพ มีการประยุกต์ใช้ไตรสิกขาในการพัฒนาคุณภาพชีวิต อยู่ในระดับปานกลาง

3.5 จำแนกตามรายได้ต่อปี พบว่า ประชาชนในชุมชน ตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล ทุกระดับรายได้ต่อปี มีการประยุกต์ใช้ไตรสิกขาในการพัฒนาคุณภาพชีวิต อยู่ในระดับปานกลาง

4. การเปรียบเทียบการประยุกต์ใช้ไตรสิกขาในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชน ตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล จำแนกตามข้อมูลทั่วไป ผลการศึกษาสรุปได้ ดังนี้

4.1 ประชาชนในชุมชน ที่มีเพศต่างกันการประยุกต์ใช้ไตรสิกขาในการพัฒนาคุณภาพชีวิต แตกต่างกัน

4.2 ประชาชนในชุมชน ที่มีอายุต่างกัน มีการประยุกต์ใช้ไตรสิกขาในการพัฒนาคุณภาพชีวิต ไม่แตกต่างกัน

4.3 ประชาชนในชุมชนที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีการประยุกต์ใช้ไตรสิกขาในการพัฒนาคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน

4.4 ประชาชนในชุมชน ที่มีอาชีพต่างกัน มีการประยุกต์ใช้ไตรสิกขาในการพัฒนาคุณภาพชีวิต แตกต่างกัน

4.5 ประชาชนในชุมชน ที่รายได้ต่อปีต่างกัน มีการประยุกต์ใช้ไตรสิกขาในการพัฒนาคุณภาพชีวิต แตกต่างกัน

5. ข้อเสนอแนะและแนวทางการประยุกต์ใช้ไตรสิกขาในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชน ตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล

5.1 ข้อเสนอแนะและแนวทางการประยุกต์ใช้ไตรสิกขา ในการพัฒนาคุณภาพชีวิต ด้านศีล มีข้อเสนอแนะที่สำคัญ คือเสนอแนะโดยควรส่งเสริมประชาชนที่มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ให้เป็นประชาชนที่แสดงออกถึงการเป็นพลเมืองดีของชาติ ให้ประชาชนมีความสามัคคี ประองดอง ภูมิใจ และเชิดชูในความเป็นไทย มีความซื่อสัตย์สุจริต สนับสนุน ให้เป็นประชาชนที่ประพฤติตรงตามความเป็นจริง ทั้งทางกาย วาจา ใจ ปฏิบัติตนตามหลักศาสนาที่ตนนับถือ และแสดงความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ ยึดหลักความจริง ความถูกต้องในการดำเนินชีวิต มีความละเอียด และเกรงกลัวต่อการกระทำผิด

5.2 ข้อเสนอแนะและแนวทางการประยุกต์ใช้ไตรสิกขาในการพัฒนาคุณภาพชีวิต ด้านสมาธิ มีข้อเสนอแนะที่สำคัญ คือเสนอแนะโดยควรส่งเสริมให้ประชาชนมีวินัย จะได้เป็นผู้ที่ปฏิบัติตนตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบข้อบังคับของครอบครัว ชุมชนและสังคมเป็นปกติวิสัย ไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น

5.3 ข้อเสนอแนะและแนวทางการ ประยุกต์ใช้ไตรสิกขาในการพัฒนาคุณภาพชีวิต ด้านปัญญา มีข้อเสนอแนะที่สำคัญ คือเสนอแนะโดยควรส่งเสริมประชาชนมีความเป็นอยู่อย่างพอเพียง ดำเนินชีวิตอย่างประมาณตน มีเหตุผล รอบคอบ ระมัดระวัง อยู่ร่วมกับผู้อื่นด้วยความรับผิดชอบ ไม่เบียดเบียนผู้อื่น

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง “การประยุกต์ใช้ไตรสิกขาในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชน ตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล” โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัย เพื่อศึกษาการประยุกต์ใช้ไตรสิกขาในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชน เพื่อเปรียบเทียบการประยุกต์ใช้ไตรสิกขาในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชน ตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะและแนวทางการประยุกต์ใช้ไตรสิกขา

ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชน ตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล มีประเด็นที่น่าสนใจโดยรวมมาอภิปรายผล ดังนี้

1. จากสมมติฐานที่ว่าประชาชนในชุมชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อปี ต่างกัน มีการประยุกต์ใช้ไตรสิกขาในการพัฒนาคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน

2. ผลการวิจัยพบว่า การประยุกต์ใช้ไตรสิกขาในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชนตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อปี พบว่าโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ผลการเปรียบเทียบการประยุกต์ใช้ไตรสิกขาในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชน จำแนกตามข้อมูลทั่วไป พบว่า ประชาชนในชุมชนที่มีเพศ อาชีพ ระดับการศึกษาและรายได้ต่อปีต่างกัน มีการประยุกต์ใช้ไตรสิกขาในการพัฒนาคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนประชาชนในชุมชนที่มีอายุต่างกัน มีการประยุกต์ใช้ไตรสิกขาในการพัฒนาคุณภาพชีวิตไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ทั้งนี้เพราะว่า ประชาชนในชุมชนขาดความรู้ความเข้าใจ และไม่สามารถนำแนวคิดของศีล สมาธิ ปัญญา มาใช้แก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้ ผู้นำชุมชนควรสนับสนุนให้ประชาชนมีความสามัคคีปรองดองภูมิใจเชิดชูในความเป็นไทยซื่อสัตย์สุจริต ประพฤติปฏิบัติชอบทั้งทางกาย วาจาและใจ และประชาชนต้องมีการพัฒนาในด้านร่างกายและด้านความมีระเบียบวินัย จะได้เป็นผู้ที่ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบข้อบังคับของครอบครัว โรงเรียนและสังคม ควรสนับสนุนให้ประชาชนในชุมชนเข้าวัดปฏิบัติธรรม ดำเนินชีวิตอย่างประมาณตน มีเหตุผลรอบคอบระมัดระวัง อยู่ร่วมกับผู้อื่นด้วยความรับผิดชอบไม่เบียดเบียนผู้อื่น

4. การวิจัยนี้ มีผลการศึกษา พบว่า มีระดับการประยุกต์ใช้ไตรสิกขาในการพัฒนาคุณภาพชีวิตโดยภาพรวม ทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง ประชาชนมีข้อประพฤติปฏิบัติเกี่ยวกับศีลเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต ชุมชนส่งเสริมให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการรักษาและสืบต่อพระพุทธศาสนา ไม่พูดจาหยาบค้าย หรือกล่าวคำเท็จ ให้ซื่อสัตย์ต่อผู้อื่น มีการสำรวมสติ ปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคมส่วนรวม การใช้สอยสิ่งของต่าง ๆ อย่างรู้คุณค่า ตั้งใจทำงานร่วมกับเพื่อนบ้าน มีความอดทนในการทำงานจนงานสำเร็จ มีส่วนร่วมในการสืบทอดภูมิปัญญาไทย การเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหาหรือร่วมสร้างสิ่งที่ดีงามของส่วนรวมตามสถานการณ์นั้น ต้องอาศัยสมาธิ และความรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมในปัจจุบัน สามารถแยกแยะได้ว่า สิ่งใดถูก สิ่งใดไม่ถูกต้อง สามารถแก้ไขปัญหด้วยสติรู้ตัว ปัญญารู้คิดของตนเห็นคุณค่าของศีล สมาธิ ปัญญา ย่อมเป็นผู้มีความเข้าใจที่ถูกต้องในไตรสิกขาอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งให้เห็นว่า

ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชน โดยการประยุกต์ใช้หลักไตรสิกขานั้น ยังไม่สามารถตอบสนองต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชนได้อย่างแท้จริง สอดคล้องกับแนวคิดของพระราชวรมุณี กล่าวว่า การฝึกหัดอบรมตนตามหลักของไตรสิกขานั้นเป็นกระบวนการพัฒนามนุษย์ทางร่างกาย วาจา ความคิดเห็น จิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญา เป็นการพัฒนาที่กว้าง และลึกมากกว่าการศึกษาที่เราเข้าใจโดยทั่ว ๆ ไป การฝึกหัดอบรมที่ต้องสามารถละสิ่งที่ควรละ และเจริญสิ่งที่ควรเจริญ ผู้ที่ศึกษาจึงต้องได้รับการแนะนำสั่งสอนจากกัลยาณมิตรก่อน แต่จะหยุดอยู่เพียงนั้นไม่ได้ ต้องรู้จักคิดและใช้ปัญญา ฝึกฝนไปที่ละขั้นจนสามารถวินิจฉัยแยกแยะสิ่งดี สิ่งชั่ว แล้วละเว้นสิ่งชั่ว เพิ่มพูนสิ่งที่ชอบธรรม และมีจิตใจผ่องใสบริสุทธิ์ได้ (พระราชวรมุณี (ป. อ. ปยุตโต), 2530) สอดคล้องกับแนวคิดของสุนน อมรวิวัฒน์ กล่าวว่า การสอนแบบไตรสิกขามีความเชื่อว่าคนที่จะมีปัญญาและเกิดปัญญาวิสุทธิขึ้น ย่อมเกิดจากมีกำลัง (พละ) จิตใจ กำลังความคิดที่แน่วแน่ไม่หวั่นไหวขัดส่ายออกแวกต้องเพ่งพินิจคิดตรองในเรื่องเดียว คนที่จะมีกำลังความคิดรวมเป็นจุดเดียวแน่วแน่ (สมาธิ) ไม่หวั่นไหวขัดส่ายได้ก็ต่อเมื่อร่างกายอยู่ในสภาพปกติ เรียบร้อยสงบเรียบมีระเบียบวินัย (มีศีล) นั่นคือถ้าผู้เรียนฝึกควบคุมสภาพทางกายให้อยู่ในระเบียบวินัย เรียบร้อยก็จะช่วยให้จิตใจสงบไม่ฟุ้งซ่าน หวั่นไหวไปนอกเรื่องนอกห้องเรียน ซึ่งจะช่วยให้มีกำลังความคิด คม กล้า สามารถแก้ปัญหาทำความเข้าใจ ปัญหาได้ ทำให้เกิดปัญญา มีความรู้แจ้งเรื่องนั้น ๆ (ปัญญา) ได้ด้วยตนเองประจักษ์ด้วยตนเองไม่ใช่เพียงแต่รู้หรือทราบจากการบอกเล่าให้ฟังเท่านั้น (สุนน อมรวิวัฒน์, 2528) สอดคล้องกับพระมหาจักรพันธ์ จกกวโร ท่านกล่าวไว้ว่า การอยู่ร่วมกันในทางสังคม โดยไม่เบียดเบียน ก่อความทุกข์ความเดือดร้อน หรือก่อเวรภัย แต่รู้จักมีความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนมนุษย์อย่างช่วยเหลือเกื้อกูล ดำรงตนอยู่ในกรอบของศีล ดำเนินชีวิตตามหลักของศีลให้ความร่วมมือกับการรักษากติกาของสังคม กฎเกณฑ์หรือกฎหมาย ระเบียบ แบบแผน หรือวินัยแม่บทของชุมชนหรือสังคมของตนและวัฒนธรรม รวมทั้งสิ่งที่เรียกว่าจรรยาบรรณต่าง ๆ และรู้จักแบ่งปัน การเผื่อแผ่แบ่งปันช่วยเหลือตามหลักของการให้ทาน เพื่อช่วยเหลือปลดเปลื้องความทุกข์ของเพื่อนมนุษย์ให้มีความสุข และส่งเสริมการสร้างสรรค์สิ่งที่ดีงาม ตลอดจนการประพฤติเกื้อกูลแก่ชีวิตอื่น ๆ ทั้งสัตว์มนุษย์และพืชพันธุ์ (พระมหาจักรพันธ์ จกกวโร, 2563) สอดคล้องกับ พระธรรมปิฎก (ป. อ. ปยุตโต) ที่ว่าหลักการพัฒนาชีวิตเพื่อให้ประสบผลสำเร็จและเป็นคนสมบูรณ์ แบบตามแนวพุทธนั้นต้องศึกษาเรื่องศีล อบรมปฏิบัติให้ถูกต้องดีงามให้ถูกต้องตามหลักจลศีล มัชฌิมศีล และมหาศีล ตลอดถึงปฏิบัติอยู่ในหลักอินทรีย์สังวร สติสัมปชัญญะและสันโดษเป็นการศึกษาด้านหรือขั้นตอนที่ฝึกปรือดูให้เกิด มีสัมมาวาจา สัมมากัมมันตะและ

สัมมาอาชีวะ เจริญงอกงามขึ้น จนบุคคลมีความพร้อมด้านความประพฤติวินัยและความสัมพันธ์ทางสังคมถึงมาตรฐานของอารยชน เป็นพื้นฐานแก่การสร้างเสริมคุณภาพจิตได้ดี (พระธรรมปิฎก (ป. อ. ปยุตฺโต), 2545) สอดคล้องกับแนวคิดของ บรรเทา กิตติศักดิ์ ที่ได้กล่าวว่า จิตให้สงบ มั่นคง ผ่องใส ระวังจากกิเลส เมื่อจิตสงบมั่นคงเป็นจิตที่ฝึกดีแล้วก็เป็จิตอันควรแก่การทำงานที่จะพิจารณาธรรมได้ตรงกับสภาพความเป็นจริง (บรรเทา กิตติศักดิ์, 2536) สอดคล้องกับ ไพรัตน์ ญาติฉิมพลี กล่าวว่า ปัญญาสิกขาคือการฝึกใช้ความระลึกรู้แน่วแน่ที่จุดเดียวพิจารณาผลที่เกิดขึ้นในใจของตนในการเลือกการกระทำผิดหรือถูกหลักศีลธรรมว่าเป็นอย่างไร ทำไมเป็นเช่นนั้นเพราะอะไร ควรกระทำหรือไม่ควรกระทำ แล้วสาวไปหาสาเหตุของการเลือกกระทำพิจารณาความไม่เที่ยง ทนทานไม่ได้ เกิดแล้วดับไป จนกำหนดข้อควบคุมความประพฤติทางกาย ทางวาจา ของตนได้อย่างสมเหตุสมผล (ไพรัตน์ ญาติฉิมพลี, 2540) สอดคล้องกับ พระมหาโยธิน มหาวีโร (มาศสุข) กล่าวว่า หลักไตรสิกขาเป็นหลักพื้นฐานที่ใกล้กับความเป็นอยู่ของมนุษย์มากที่สุด สามารถปฏิบัติตามในเบื้องต้น จึงมีความจำเป็นต่อการดำเนินชีวิตให้ควรคู่คุณธรรมตามสาระรัฐธรรมนูญ (พระมหาโยธิน มหาวีโร (มาศสุข) และคณะ, 2565) และสอดคล้องกับ สุมณ อมรวิวัฒน์ กล่าวว่าขั้นปัญญา หมายถึง ขั้นที่ผู้เรียนใช้สมาธิพลังความมีจิตใจแน่วแน่ทำความเข้าใจ ปัญหา แก้ไขปัญหาจนเกิดความรู้แจ้ง เข้าใจแก้ปัญหาได้เกิดการเรียนรู้ เกิดปัญญาขึ้นในตนเองมีมโนทัศน์ ในเรื่องนั้นได้ถูกต้องตามที่เป็นจริง (สุมณ อมรวิวัฒน์, 2528)

สรุป

การประยุกต์ใช้ไตรสิกขาของประชาชนในชุมชน ตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล มีการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชน เนื่องจากผู้นำชุมชนจะเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชนทั้งระบบ ผู้นำชุมชนควรส่งเสริมให้ประชาชนมีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ควรส่งเสริมให้ประชาชนมีความสามัคคี ประองดอง ภูมิใจ เชิดชูในความเป็นไทย ซึ่งจะนำชุมชนไปสู่เป้าหมายได้อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผู้นำชุมชนควรให้การสนับสนุนด้านงบประมาณในโครงการต่าง ๆ เช่นโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 เป็นต้น เพื่อส่งเสริมให้บุคลากรสามารถประยุกต์ใช้หลักไตรสิกขาด้านศีล เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตให้แก่ประชาชน
2. ผู้นำชุมชนควรสนับสนุนกิจกรรมเข้าวัดปฏิบัติธรรม เจริญจิตภาวนา เพื่อให้ประชาชนสามารถนำหลักไตรสิกขาด้านสมาธิ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและแก้ไขปัญหาในชีวิตประจำวันได้
3. ผู้นำชุมชนควรสนับสนุนให้มีการจัดสัมมนาอบรมความรู้ในทางพระพุทธศาสนา โดยเฉพาะหลักไตรสิกขาด้านปัญญา เพื่อส่งเสริมศักยภาพของประชาชนในการพัฒนาคุณภาพชีวิต

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการประยุกต์ใช้ไตรสิกขาด้านศีล ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชน ตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล
2. ควรศึกษาวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจต่อการประยุกต์ใช้ไตรสิกขาด้านสมาธิ ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชน ตำบลคลองขุด อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล
3. ควรศึกษาวิจัยเรื่อง บทบาทในการจัดกิจกรรมสาธารณประโยชน์แก่ประชาชนต่อการประยุกต์ใช้ไตรสิกขาด้านปัญญา ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชน

เอกสารอ้างอิง

- บรรเทา กิตติศักดิ์. (2536). การอ่านและพิจารณาหนังสือ. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.
- ประเวศ วะสี. (2547). ธรรมชาติของสรรพสิ่ง: การเข้าถึงความจริงทั้งหมด. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มูลนิธิสดศรี - สฤษดิ์วงศ์.
- พระธรรมปิฎก (ป. อ. ปยุตฺโต). (2545). รุ่งอรุณของการศึกษา เบิกฟ้าแห่งการพัฒนาที่ยั่งยืน. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สหธรรมิก.
- พระมหาจักรพันธ์ จกกวโร. (2563). การพัฒนาศักยภาพและโอกาสทางการศึกษาของเยาวชนบนพื้นที่ราบสูงในจังหวัดตาก. วารสารปัญญาปนิธาน, 5(1), 119-131.

- พระมหาโยธิน มหาวิโร (มาศสุข) และคณะ. (2565). ศึกษาการจัดการเรียนการสอนตามหลักไตรสิกขาสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโสกราช. วารสารพุทธสังคมวิทยาปริทรรศน์, 7(3), 65-80.
- พระราชวรมนี (ป. อ. ปยุตโต). (2530). ทางสายกลางแห่งของการศึกษาไทย. กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์.
- ไพรัตน์ ญาตนิมพลี. (2540). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชาพระพุทธศาสนา โดยการสอนแบบไตรสิกขากับการสอนตามคู่มือครู. ใน ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2557). คู่มือนิสิต หลักสูตรพุทธศาสนธรรมมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา หลักสูตรพุทธศาสนธรรมดุษฎีบัณฑิต สาขาพุทธบริหารการศึกษา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สุนน อมรวิวัฒน์. (2528). การสอนโดยสร้างศรัทธาและโยนิโสมนสิการ. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ธรรมสาร.